

वाघाला व्हायचं होतं मांजर !

जमशीद सेपाही

भाषांतर : अजित पेंडसे

चित्रकार : अमीर अमीर सुलेमानी

वाघाला व्हायचं होतं मांजर!

मूळ लेखक : जमशीद सेपाही मराठी भाषांतर : अजित पेंडसे
चित्रकार : अमीर अमीर सुलेमानी

ज्योत्स्ना प्रकाशन

Originally published as: Babri Ke Mikhast Gorbah Bashad
Author: Jamshid Sepahi Illustrator: Amir Amir Soleimani
© Shabaviz Publishing Company, Tehran, Iran

मराठी आवृत्ती : वाघाला व्हायचं होतं मांजर

प्रकाशक : मिलिंद ल. परांजपे, ज्योत्स्ना प्रकाशन

'धवलगिरी', ४३०-३१ शनिवार पेठ, पुणे ४११०३०

मुंबई ऑफिस : मोहन बिल्डिंग, १६२ ज.शंकरशेठ मार्ग, गिरगाव, मुंबई ४००००४

मराठी भाषांतर © ज्योत्स्ना प्रकाशन, २००७ पहिली आवृत्ती : सप्टेंबर २००७

मुद्रक : रिच प्रिंटस्, २७२ नारायण पेठ, पुणे ४११०३०

मूल्य रुपये ३०/- ISBN 81-7925-169-0

एका जंगलात, नक्की कुठल्या ते सांगता येणार नाही, एक वाघ
एकटाच राहत होता. त्याला असं एकटं राहणं मुळीच आवडत नसे.
त्या जंगलात इतर अनेक प्राणी होते. पण वाघाला बघताच ते पळून
जायचे. वाघाच्या वाऱ्यालाही कुणी थांबायचं नाही, त्याच्याशी
बोलणं तर दूरच राहिलं.

एका संध्याकाळी, सूर्यास्ताच्या सुमारास, वाघ खूप कंटाळला होता. तो जंगलाच्या सीमेवरून चालला होता. तेव्हा त्याने आजपर्यंत न पाहिलेला एक प्राणी बघितला. तो प्राणी जवळजवळ त्याच्यासारखाच होता... तसेच शरीरावर पट्टे, मोठे पिवळसर हिरवे डोळे आणि अणकुचीदार नखं असलेले पंजे. त्याला पाहून वाघाला खूप आश्चर्य वाटलं. वाघाने विचार केला, या प्राण्याबरोबर आपल्याला नक्की मैत्री करता येईल. पण वाघ जवळ जाताच हा प्राणीसुद्धा घाबरून किंचाळला आणि झाडावर जाऊन बसला. वाघाला याचं मुळीच आश्चर्य वाटलं नाही, कारण अशा गोष्टींची त्याला सवय होती. वाघ सावकाशीने त्या झाडाखाली जाऊन बसला आणि त्या प्राण्याला म्हणाला, 'रामराम!'

तो प्राणी पुन्हा एकदा किंचाळला. वाघ त्या प्राण्याकडे जेवढं जास्त बघत होता, तेवढं त्याला जास्त आश्चर्य वाटत होतं. झाडावरील प्राणी हुबेहूब त्याच्यासारखाच होता; फरक होता तो फक्त आकारात! त्या प्राण्याला बघून वाघाला आपलं बालपण आठवत होतं. त्यामुळे तो खुशीत होता. तो पुन्हा एकदा त्या प्राण्याला म्हणाला, 'रामराम!'

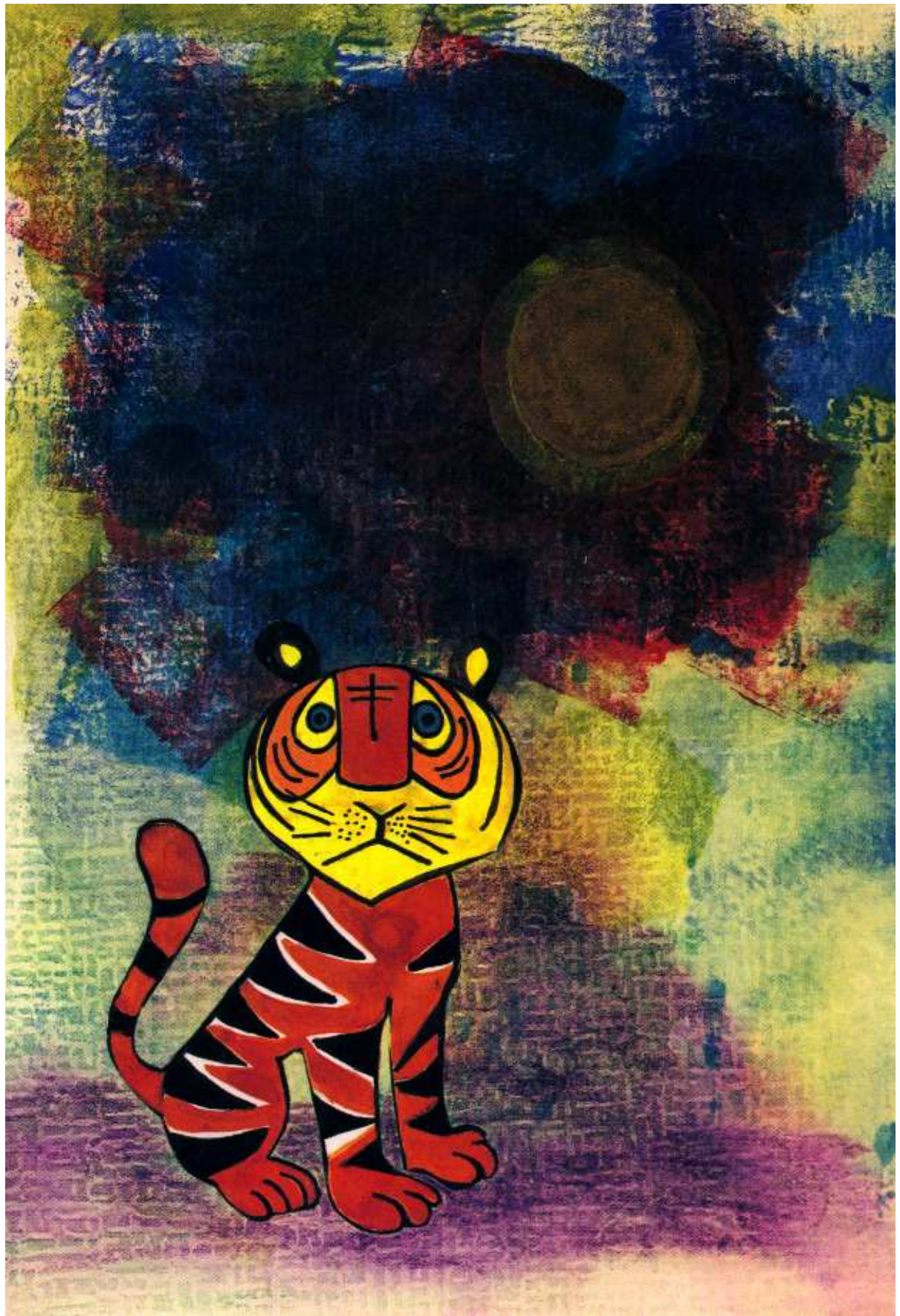
यावेळेस मात्र झाडावरील प्राणी किंचाळला नाही. तो सावधपणे पण नम्रतेने म्हणाला, 'रामराम!'

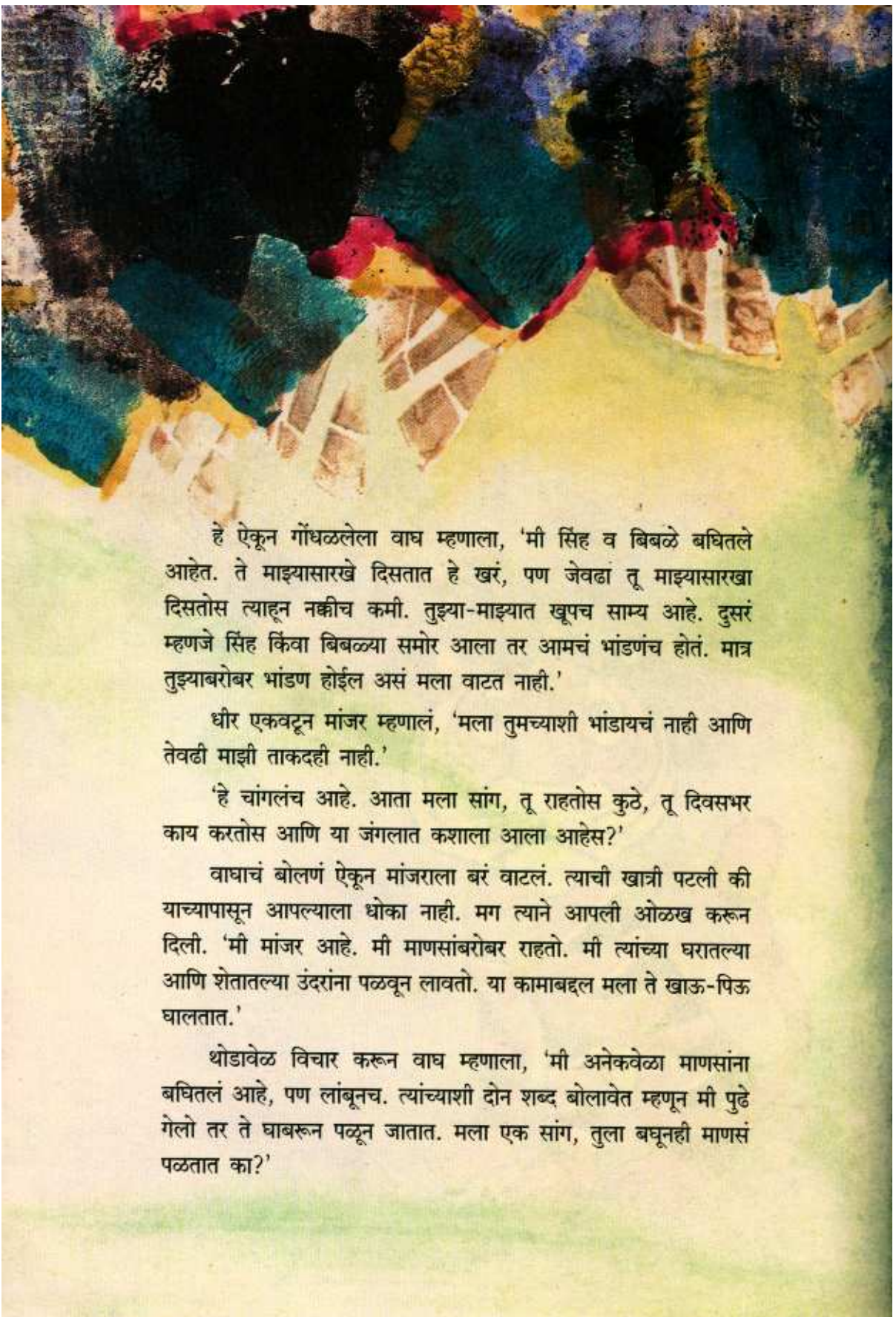
वाघाने स्मितहास्य करून त्याला विचारलं, 'तू छोटा वाघ आहेस का?' त्यावर तो प्राणी म्हणाला, 'नाही, दुर्दैवानं नाही!'

वाघ आश्चर्याने म्हणाला, 'पण तू अगदी माझ्यासारखाच दिसतोस! तू वाघ नाहीस तर मग कोण आहेस?'

थोडा विचार करून तो प्राणी म्हणाला, 'मी तुमच्यासारखाच कसा काय दिसतो ते मला माहीत नाही, पण मी वाघ नाही हे नक्की, कारण मी मांजर आहे.'

हे ऐकून गोंधळलेला वाघ म्हणाला, 'मी सिंह व बिबळे बघितले आहेत. ते माझ्यासारखे दिसतात हे खरं, पण जेवढा तू माझ्यासारखा दिसतोस त्याहून नक्कीच कमी. तुझ्या-माझ्यात खूपच साम्य आहे. दुसरं म्हणजे सिंह किंवा बिबळ्या समोर आला तर आमचं भांडणं होतं. मात्र तुझ्याबरोबर भांडण होईल असं मला वाटत नाही.'

धीर एकवटून मांजर म्हणालं, 'मला तुमच्याशी भांडायचं नाही आणि तेवढी माझी ताकदही नाही.'

'हे चांगलंच आहे. आता मला सांग, तू राहतोस कुठे, तू दिवसभर काय करतोस आणि या जंगलात कशाला आला आहेस?'

वाघाचं बोलणं ऐकून मांजराला बरं वाटलं. त्याची खात्री पटली की याच्यापासून आपल्याला धोका नाही. मग त्याने आपली ओळख करून दिली. 'मी मांजर आहे. मी माणसांबरोबर राहतो. मी त्यांच्या घरातल्या आणि शेतातल्या उंदरांना पळवून लावतो. या कामाबद्दल मला ते खाऊ-पिऊ घालतात.'

थोडावेळ विचार करून वाघ म्हणाला, 'मी अनेकवेळा माणसांना बघितलं आहे, पण लांबूनच. त्यांच्याशी दोन शब्द बोलावेत म्हणून मी पुढे गेलो तर ते घाबरून पळून जातात. मला एक सांग, तुला बघूनही माणसं पळतात का?'

झाडावर बसलेलं मांजर वाघाचं हे बोलणं ऐकून हसायला लागलं. ते म्हणालं, 'नाही, मला बघून माणसं मुळीच पळत नाहीत. उलट मी त्यांच्याबरोबरच राहतो. ते मला खायला-प्यायला घालतात आणि प्रेमानं गोंजारतात.'

मांजराच्या बोलण्यानं आश्चर्यचकित होऊन वाघाने विचारलं, 'गोंजारतात? गोंजारणं म्हणजे नक्की काय?'

झाडाच्या फांदीवर येरझाऱ्या घालत मांजर म्हणालं, 'खरं तर गोंजारणं म्हणजे काय हे सांगणं जरा अवघड आहे. कधीकधी माणसं माझ्या पाठीवरून हात फिरवतात आणि फार खुशीत असली तर माझ्या मानेला कुरवाळतात.'

वाघ विचारात पडला. तो म्हणाला, 'हे गोंजारणं चांगलं असतं का? तसं केलेलं तुला आवडतं का?'

'हो. मला खूप आवडतं.'

'मलासुद्धा ते चांगलं असेल असंच वाटतं. आता सांग, माणसांनी तुला गोंजारल्यावर तू काय करतोस?'

'ते त्या-त्या वेळेवर अवलंबून आहे. कधी मी माझं अंग त्यांच्या

पायावर घासतो तर कधी त्यांच्या मांडीवर जाऊन बसतो. कसंही करून त्यांचं गोंजारणं मला आवडलंय हे मी त्यांना दाखवायचा प्रयत्न करतो.'

मांजराचं उतर ऐकून झाडाखाली बसलेला वाघ पुन्हा विचार करू लागला.

हळूहळू अंधार पडू लागला. मांजर म्हणालं, 'मला तुमच्या विचारात अडथळा आणायचा नाही. पण आता अंधार पडत चालला आहे. मला घरी जायला हवं.'

वाघाने एकदा आकाशाकडे आणि एकदा मांजराकडे पाहिलं. तो अजूनही विचार करत होता. मग म्हणाला, 'तू जाऊ शकतोस. तुला गोंजारण्यासाठी माणसं तुझी वाट बघत असतील.'

'पण मी जाऊ कसा? तुम्ही तर बरोबर झाडाखालीच बसला आहात,' मांजर फांदीवर फेऱ्या मारत म्हणालं.

'मी झाडाखाली असण्याने तुला काय फरक पडणार आहे?'

मनातील शंका व्यक्त करत मांजर म्हणालं, 'खरं सांगायचं तर मला अशी भीती वाटते की मी खाली उतरताच तुम्ही मला खाल.'

वाघ चमकून मांजराकडे बघत म्हणाला, 'मी तुला कशाला खाईन? माझ्याशी गप्पा मारणारा तू एकमात्र प्राणी आहेस. मी तुला कधीही खाणार नाही.'

एवढं म्हणून वाघ पुन्हा विचार करू लागला. मांजर एकेक फांदी उतरत खाली आलं व जाता-जाता म्हणालं, 'बरं आहे, मी निघतो.'

'बरं आहे,' वाघाने उत्तर दिलं.

सुरुवातीला हळूहळू चालत जाणारं मांजर, एकदम सुसाट पळायला लागलं. ते थोडंच अंतर गेलं असेल, तोच वाघाने पुन्हा हाक मारली, 'ए मांजरा!'

वाघाची हाक ऐकून मांजर घाबरून गेलं. त्याने लांबूनच वाघाकडे बघितलं. वाघ अजूनही झाडाखालीच बसला होता.

'काही मदत हवी आहे का?' मांजर धीर एकवटून म्हणालं.

'मला एवढंच विचारायचं होतं, की माणसं तुला खायला काय देतात?'

'दूध,' मांजर हसत म्हणालं.

'ते चविष्ट असतं का?' वाघाने विचारलं.

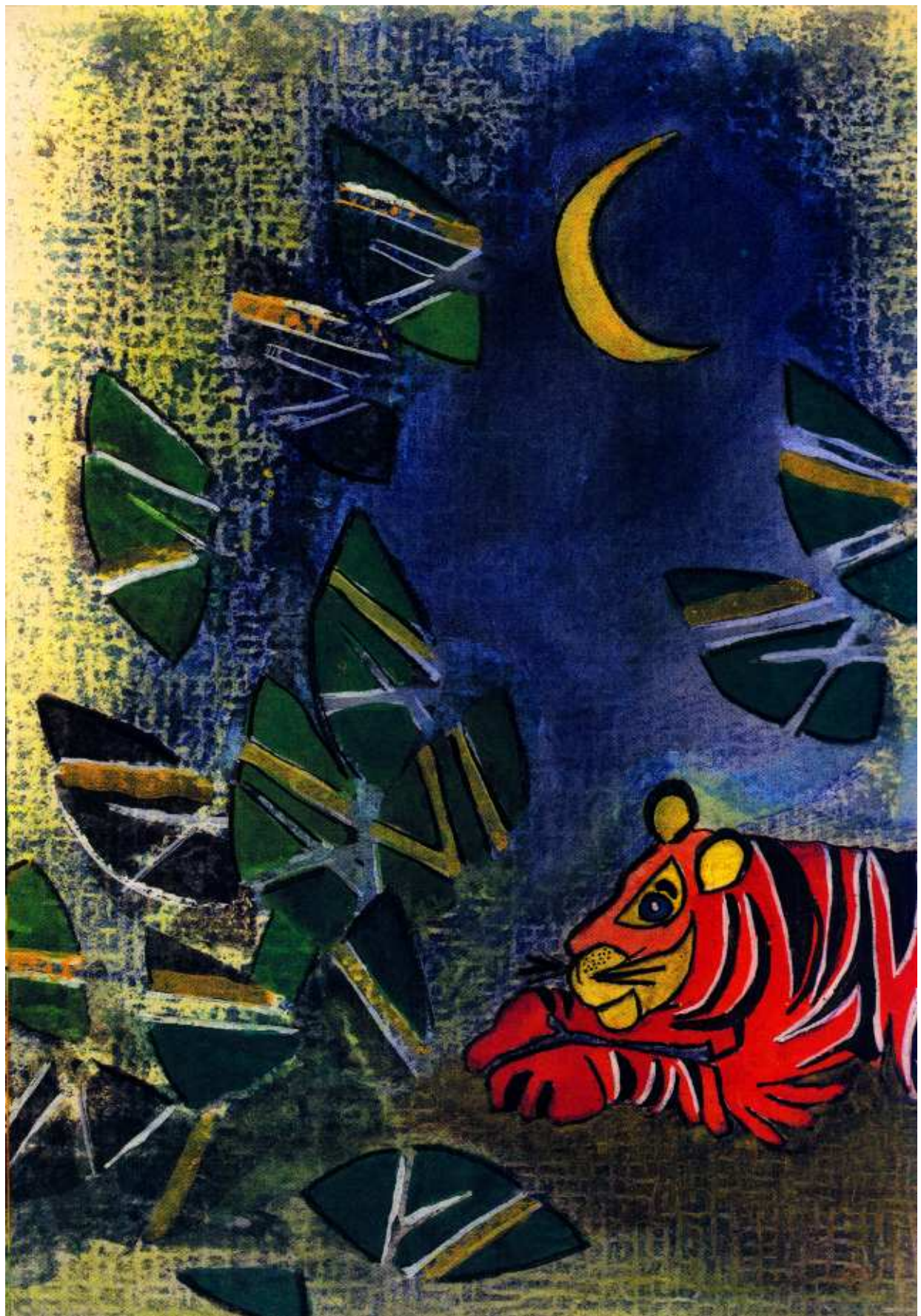
'निश्चितच! दूध पिताना प्रत्येक वेळेस मला माझं बालपण आठवतं.'

वाघाने नुसतीच मान डोलावली; बोलला काहीच नाही. मांजर आपल्या वाटेनं गेलं. वाघ आपल्या घरी गेला.

घरी आल्यावर तो रात्रभर विचार करत होता. त्याला वाटू लागलं आपणही मांजरासारखं वागलो तर आपल्याला बघून कोणी पळणार नाही.

सकाळ होईपर्यंत त्याचा निर्णय पक्का झाला होता. त्याला यापुढे वाघ म्हणून नाही तर मांजर म्हणून जगायचं होतं. त्याला दूध प्यायचं होतं, गोंजारून घ्यायचं होतं, कुरवाळून घ्यायचं होतं. त्याने एकवार गुहेकडे, झाडांकडे आणि उड्या मारणाऱ्या

माकडांकडे बघितलं. मग त्याने अंग ताणून आळस दिला व तो जंगलाच्या बाहेर असलेल्या गावाच्या दिशेनं निघाला. जंगलाच्या सीमेपाशी असलेल्या एका झाडाशी थांबला. त्याने मागे वळून जंगलाकडे बघितलं व म्हणाला, 'अच्छा, मी जात आहे. मला मांजर व्हायचं आहे.'

वाघ शांतपणे जंगलापासून दूरदूर जाऊ लागला. बरंच चालल्यावर तो गावाबाहेरच्या मैदानी भागापर्यंत पोहोचला. एक शेतकरी तिथे बैलाकडून शेत नांगरून घेत होता. असा अचानक माणूस दिसलेला पाहून त्याला आनंद झाला.

वाघ स्वतःशी म्हणाला, 'याच्याकडे नक्कीच दूध असेल. कदाचित तो मला गोंजरेलही. मग मी माझं शरीर त्याच्या पायावर घासेन आणि म्याऊ करेन.'

पण त्याला बघून शेतकरी घाबरून पळण्याचीही शक्यता होती. त्यामुळे जणू शिकारीमागे जावे त्याप्रमाणे दबकत दबकत तो शेतकऱ्याजवळ पोहोचला.

काय घडलंय किंवा काय घडणार आहे याची शेतकऱ्याला अजिबात कल्पना नव्हती. त्याला एवढंच जाणवलं की अचानकपणे त्याचा बैल बैचेन झाला आहे. काही कळायच्या आत बैलाने स्वतःची नांगरातून सुटका करून घेत धूम ठोकली.

शेतकरी गोंधळात पडला. बैल कशामुळे घाबरला हे त्याला कळेना. त्याने मागे वळून बघितलं तेव्हा त्याला वाघ दिसला. वाघ बरोबर त्याच्या मागे त्याच्याकडे एकटक बघत उभा होता. काय करावं हे शेतकऱ्याला सुचेना. आपण थोडी जरी हालचाल केली तर वाघ आपल्याला मारेल अशी त्याला भीती वाटत होती. वाघ मात्र शांतपणे त्याच्याकडे पाहत होता. तो हसून म्हणाला, 'रामराम!'

शेतकरी मोठ्या मुश्किलीनं म्हणाला, 'रामराम!'

वाघाने विचारलं, 'तू कोण आहेस आणि इथे काय करत आहेस?'

'मी एक शेतकरी आहे. मी शेत नांगरण्यासाठी इथे आलो आहे.'

वाघाला यातलं काही कळलं नाही, त्याने विचारलं, 'म्हणजे काय?'

शेतकरी हसून म्हणाला, 'जमीन नांगरून मी गहू व इतर धान्य पेरतो. ते रुजल्यावर मी पिकांची चांगली काळजी घेतो. म्हणजे चांगलं धान्य मिळतं. त्या धान्याचं मी पीठ करतो. आणि पिठापासून भाकऱ्या बनवतो, ज्याचा उपयोग खाण्यासाठी होतो. बहुतेक माणसं असंच करतात.'

वाघ विचारात पडला. या संधीचा फायदा घेत शेतकऱ्याने कमरेला बांधलेला कोयता हातात घेतला. पण वाघ शांत होता. तो शेतकऱ्याकडेच बघत होता. शेतकऱ्याला आपण करणार असलेल्या कृत्याची लाज वाटली.

वाघाने मात्र शेतकऱ्याच्या हातातला कोयता बघितलाच नव्हता. त्याने विचारलं, 'तुम्ही दूध पिता का?'

‘हो. आम्ही दूध पितो. पण हे तू मला कशाला विचारत आहेस?’
शेतकऱ्याने विचारलेल्या प्रश्नाचं उत्तर देण्याऐवजी वाघानेच उलट प्रश्न केला, ‘मी तुमचं मांजर झालो तर तुम्हांला आवडेल का?’

शेतकऱ्याने आश्चर्यचकित होऊन विचारलं, ‘काय म्हणालास, मांजर?’

वाघ अजूनही शेतकऱ्याकडे बघत होता. ‘हो, हो. मांजर. मी केवळ तेवढ्यासाठीच जंगल सोडलं आहे. मला माणसांबरोबर राहायचं आहे, दूध प्यायचं आहे आणि त्यांच्याकडून गोंजारूनही घ्यायचं आहे. म्हणून विचारतो, मी तुमचं मांजर झालेलं चालेल का?’

शेतकऱ्याचा अजूनही स्वतःच्या कानांवर विश्वास बसत नव्हता, त्याने पुन्हा विचारलं, ‘तुला खरोखरच मांजर व्हायचं आहे का?’

‘हो. यात काही अडचण आहे का?’

‘आणि तुला माझंच मांजर व्हायचं आहे?’ शेतकऱ्याने विचारलं.

‘हो, जर तुला चालणार असेल तर,’ वाघ म्हणाला.

शेतकरी विचार करू लागला. वाघ विचार करत होताच. तो म्हणाला, ‘जर मी तुझं मांजर झालो तर तुझ्या बैलाच्या मागोमाग चालेन. त्यामुळे तो भराभर काम करेल... तू जास्त पेरणी करशील आणि जास्त धान्य मिळवू शकशील.’

शेतकऱ्याने विचार केला आणि वाघाला घरी न्यायचं ठरवलं. तो आपला कोयता जागेवर ठेवत म्हणाला, ‘ठीक आहे तर मग. आजपासून तू माझं मांजर. पण आत्ता मात्र तू इथून जा. म्हणजे मी माझ्या बैलाला शोधून आणतो व माझं काम सुरू करतो. त्यानंतर तू माझ्या मागोमाग ये, म्हणजे बैल भरभर काम करेल.’

‘पण तू मला दूध देशील का?’ वाघाने विचारलं.

शेतकरी म्हणाला, 'माझ्यापाशी इथे दूध नाहीये, थोड्या भाकऱ्या आहेत; मला वाटत नाही तुला भाकऱ्या आवडतील!'

'बरं, मग मला नुसतं थोपट.'

शेतकरी वाघाजवळ आला आणि थोडं घाबरतंच त्याची पाठ थोपटू लागला. वाघाने मग शक्य तेवढ्या लहान आवाजात म्याऊ केलं. शेतकऱ्याची भीती आता कमी झाली होती.

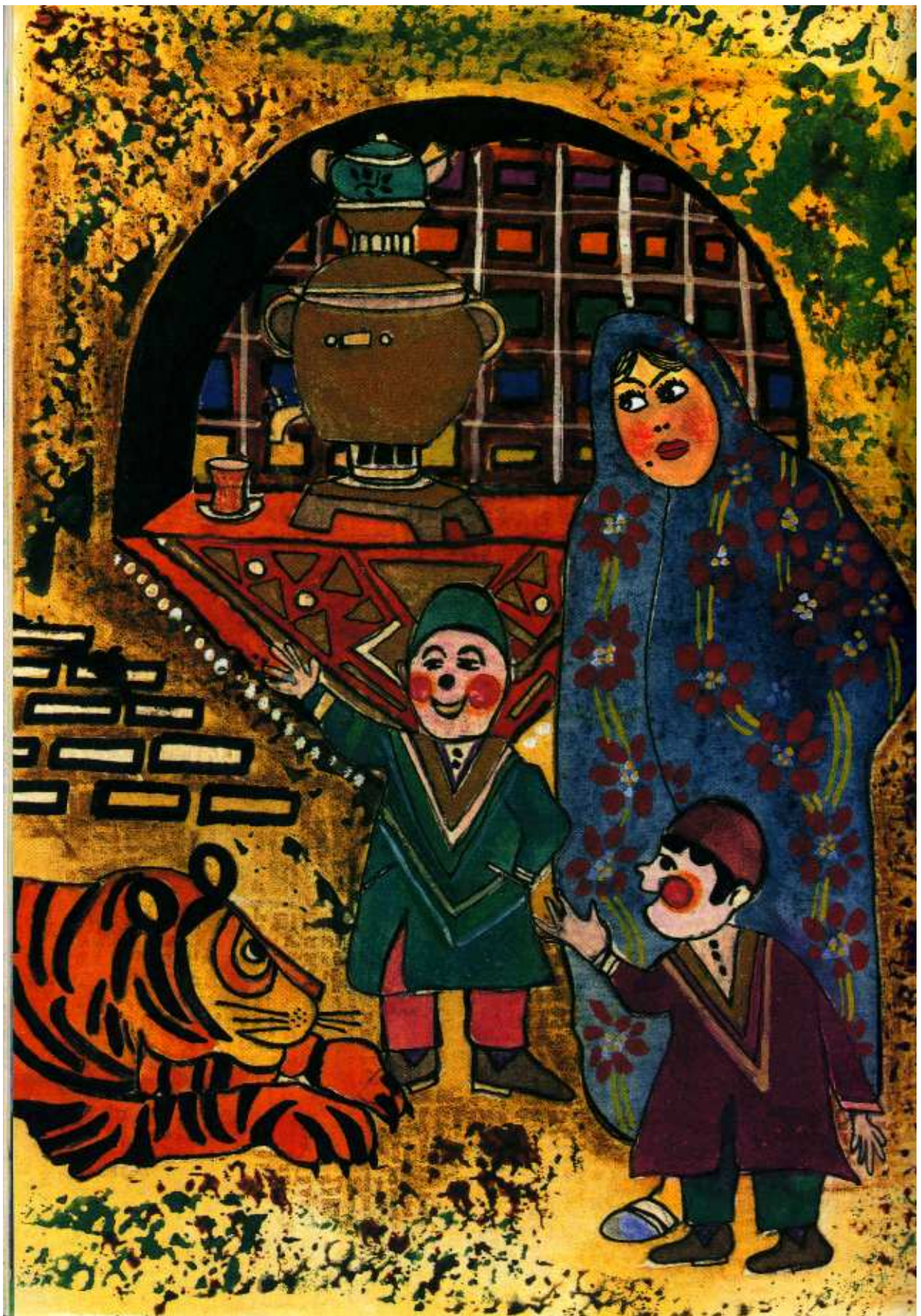
वाघाला थोपटत तो म्हणाला, 'सूर्यास्तानंतर आपण गावाकडे परतू घरी गेल्यावर तुला दूध देईन.'

शेतकऱ्याचं बोलणं ऐकून वाघ मनोमन खूश झाला. शेतकरी म्हणाला, 'आता तू जा म्हणजे मी बैलाला आणून माझं काम चालू करतो.'

खरं तर वाघाला अजून थोडं थोपटून घ्यायचं होतं. वाघ शेतकऱ्यापासून दूर गेला. मग शेतकऱ्यानं बैलाला आणून काम चालू केलं.

वाघ त्यांच्यामागे थोडं अंतर ठेवून चालायला लागला. वाघ मागे असल्याचं लक्षात आल्यावर बैल भराभर काम करू लागला. सूर्यास्ताच्या वेळेस शेतकऱ्याच्या लक्षात आलं की आपण नेहमीपेक्षा दुप्पट जमीन नांगरली आहे. त्याने बैलाच्या गळ्यातील नांगर काढून ठेवला. आता बैलाला घेऊन तो गावाकडे परतू लागला. वाघ मागोमाग येत होताच.

घरी आल्यावर शेतकऱ्याने बैलाला गोठ्यात बांधलं. वाघ मात्र अंगणात बसून राहिला. तो विचाराच्या तंद्रीत असल्याने शेतकऱ्याने दुधाचं भांडं त्याच्यासमोर केव्हा ठेवलं हे त्याला कळलंदेखील नाही. शेतकरी म्हणाला, 'तुला भूक लागली आहे ना? हे दूध पिऊन टाक.' वाघाने दूध प्यायला सुरुवात केली आणि शेतकरी त्याला थोपटू लागला. दूध पिऊन झाल्यावर वाघाने शेतकऱ्याच्या पायावर आपले अंग घासल्यासारखं केलं व तो म्याऊ-म्याऊ करू लागला.

वाघाची पाठ थोपटत शेतकरी म्हणाला, 'तू खरोखरच चांगलं मांजर आहेस. जर मी दररोज एवढं शेत नांगरलं तर मला खूप पीक मिळेल.' तो पुढे म्हणाला, 'आता मला माझ्या घरात जायला हवं. पण तू माझ्या मागे येऊ नको. तुला बघून माझी बायको-मुलं घाबरतील.'

यावर वाघ म्हणाला, 'पण त्यांना माझ्याकडून काहीच धोका नाही. तरी त्यांना माझी भीती का वाटावी?'

शेतकरी हसत म्हणाला, 'त्यांना कुठे माहितीये की तू वाघ नसून मांजर आहेस; तुझ्याकडे बघून ते घाबरणारच.'

वाघ म्हणाला, 'आता काय करायचं?'

शेतकरी म्हणाला, 'मी घरात जाऊन सांगतो की तू माझं मांजर आहेस. त्यामुळे त्यांना तुझी भीती वाटणार नाही. नंतर तू घरात ये.'

शेतकरी घरात गेला. चंद्रोदय झाला होता. आकाशात चांदण्या चमचमत होत्या. वाघ विचार करू लागला. आता आपल्याला रोज दूध मिळेल, लोक आपल्याला गोंजारतील आणि प्रेमाने आपले लाड करतील... किती छान आयुष्य आहे हे!

शेतकरी घराबाहेर आला. त्याने वाघाला हाक मारली, 'तू आता घरात आलास तरी चालेल.'

वाघ आपल्या जागेवरून उठला आणि घरात गेला. तिथे एक स्त्री व दोन मुलं होती. वाघाने ओळखलं की ही शेतकऱ्याची बायको व मुलं

आहेत. कोपऱ्यात बसत वाघाने त्यांना 'रामराम' म्हटलं. वाघाला बघून शेतकऱ्याची बायको आणि मुलं घाबरली होती. शेतकऱ्याने वाघाच्या पाठीवरून हात फिरवताच वाघाने म्याऊ केलं. हे बघून त्यांची भीती थोडी कमी झाली. शेतकऱ्याच्या मुलांपैकी ँकजण पुढे आला व त्याने वाघाला विचारलं, 'तू कोण आहेस?'

'मी तुमचं मांजर आहे,' वाघ उत्तरला.

दुसऱ्यानं विचारलं, 'आम्ही तुला गोंजारू का?'

वाघ म्हणाला, 'का नाही, मला आनंदच होईल.'

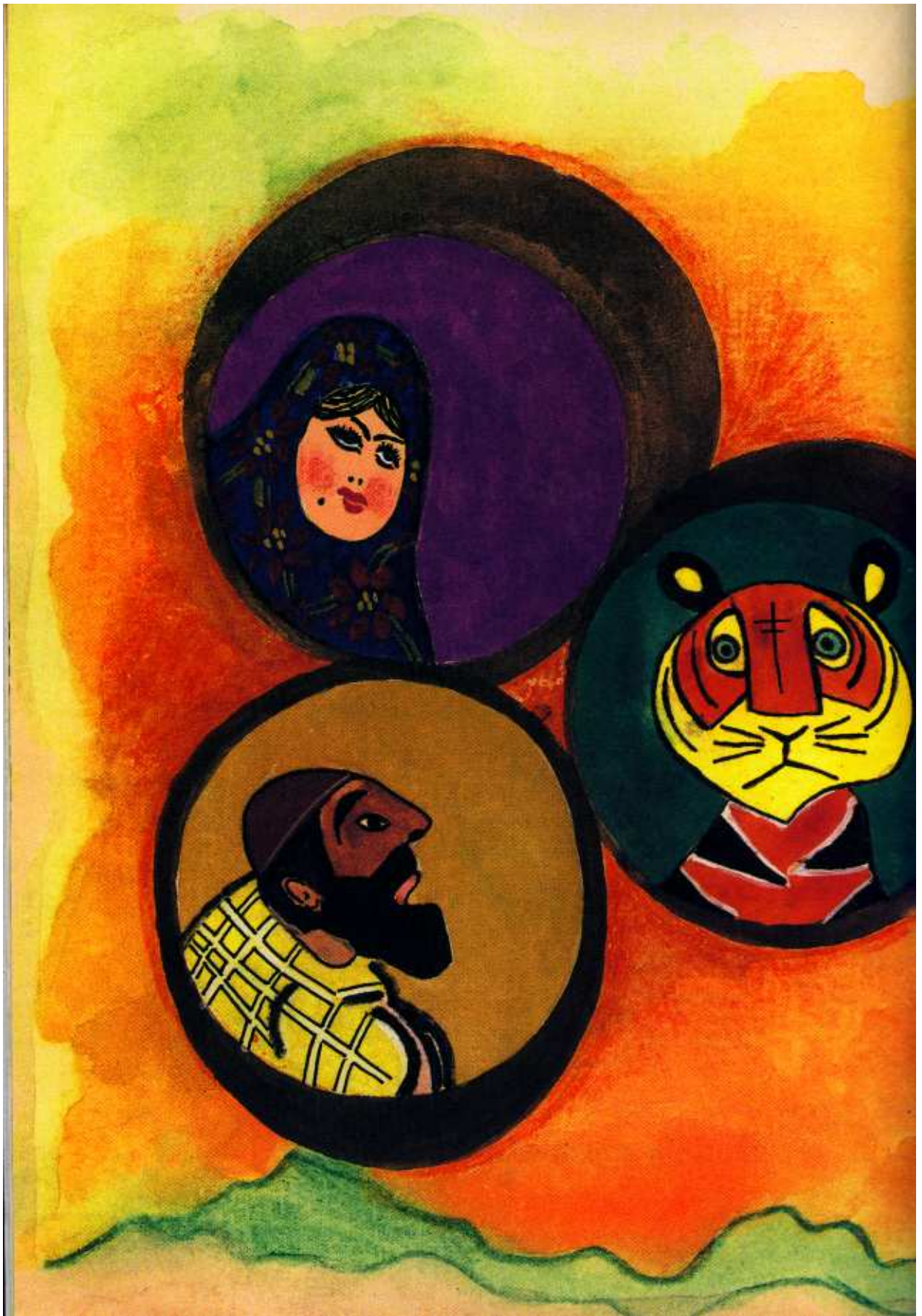
मुलांनी वाघाला गोंजारलं.

झोपेची वेळ झाल्यावर शेतकरी वाघाला म्हणाला, 'आता आम्हांला झोपलं पाहिजे. तूही बाहेर जागा बघ आणि झोप. गोठ्याच्या जवळ मात्र जाऊ नकोस.'

वाघ घराबाहेर आला. त्याने खिडकीखाली जागा मिळवली. आकाशातील चमचमणाऱ्या चांदण्यांकडे आणि चंद्राकडे बघत बघत तो झोपी गेला. मात्र गोठ्यात गाईमध्ये अस्वस्थता पसरली.

सकाळ झाली, वाघ जागा झाला. बऱ्याच वेळानं दार उघडलं आणि शेतकरीण बाहेर आली. तिला पाहून चेहऱ्यावर हास्य आणत वाघ म्हणाला, 'नमस्कार!'

शेतकरीण काहीही न बोलता तशीच गोठ्याकडे गेली. अवच्या काही सेकंदातच तिथून बाहेर पडली आणि तडक घरात आली. ती म्हणाली, 'गाईनी आज अजिबात दूध दिलं नाही.'

शेतकरी म्हणाला, 'पण काल संध्याकाळी तर दूध दिलं होतं.'

शेतकरीण म्हणाली, 'वाघाच्या भीतीनं त्यांनी दूध देणं बंद केलं असावं. मला कळत नाही, तुम्ही वाघाला घरी आणलंतच कसं?'

शेतकरी म्हणाला, 'तो वाघ असला तरी चांगला आहे. तो माझ्याबरोबर असला की आपला बैल नीट काम करतो. मी नेहमीपेक्षा दुप्पटीने जमीन नांगरू शकतो... पण आधी जरा शेजारीपाजारी जाऊन बघ, थोडं दूध मिळतंय का?'

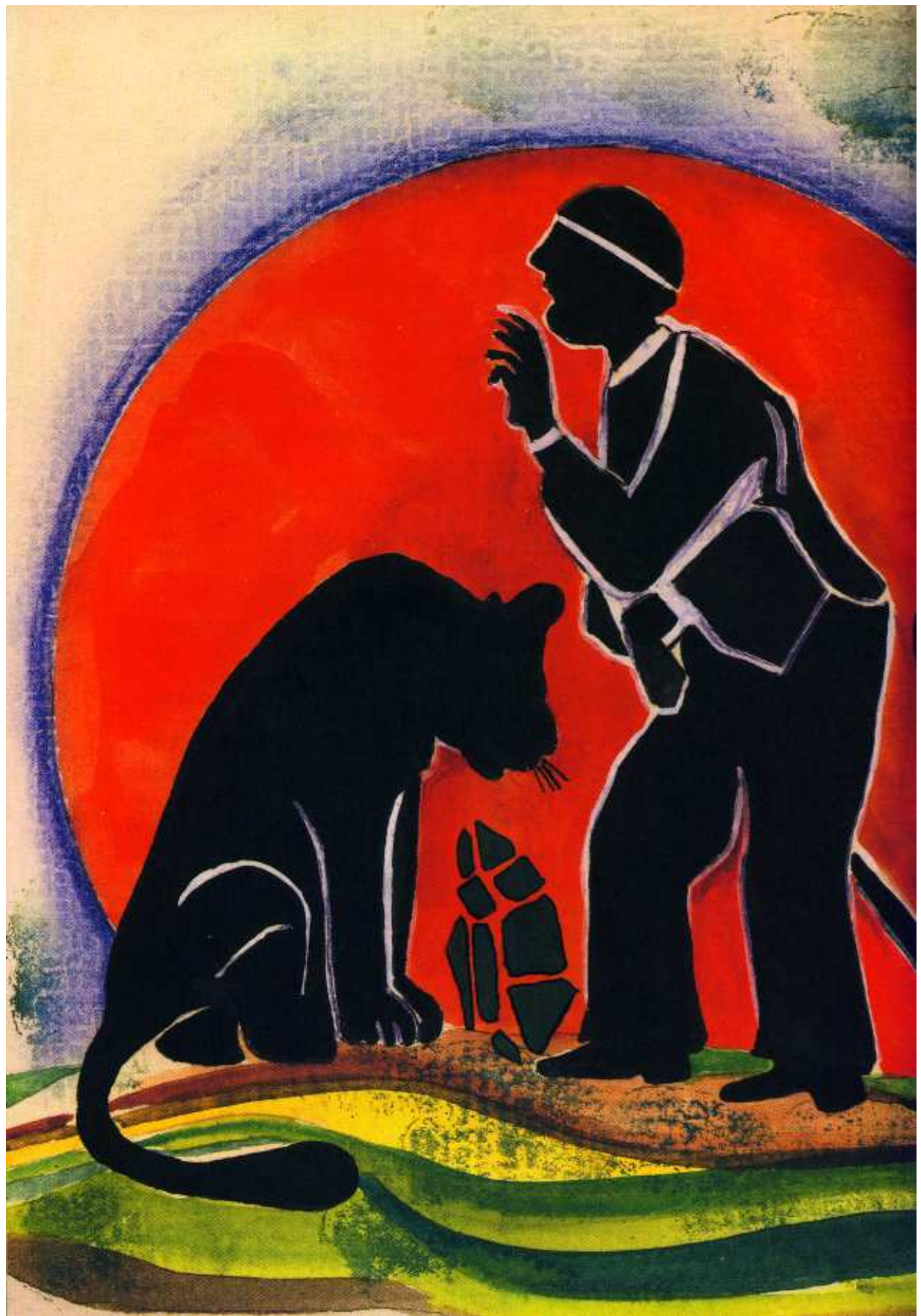
त्यांचं सारं बोलणं वाघाला ऐकू येत होतं.

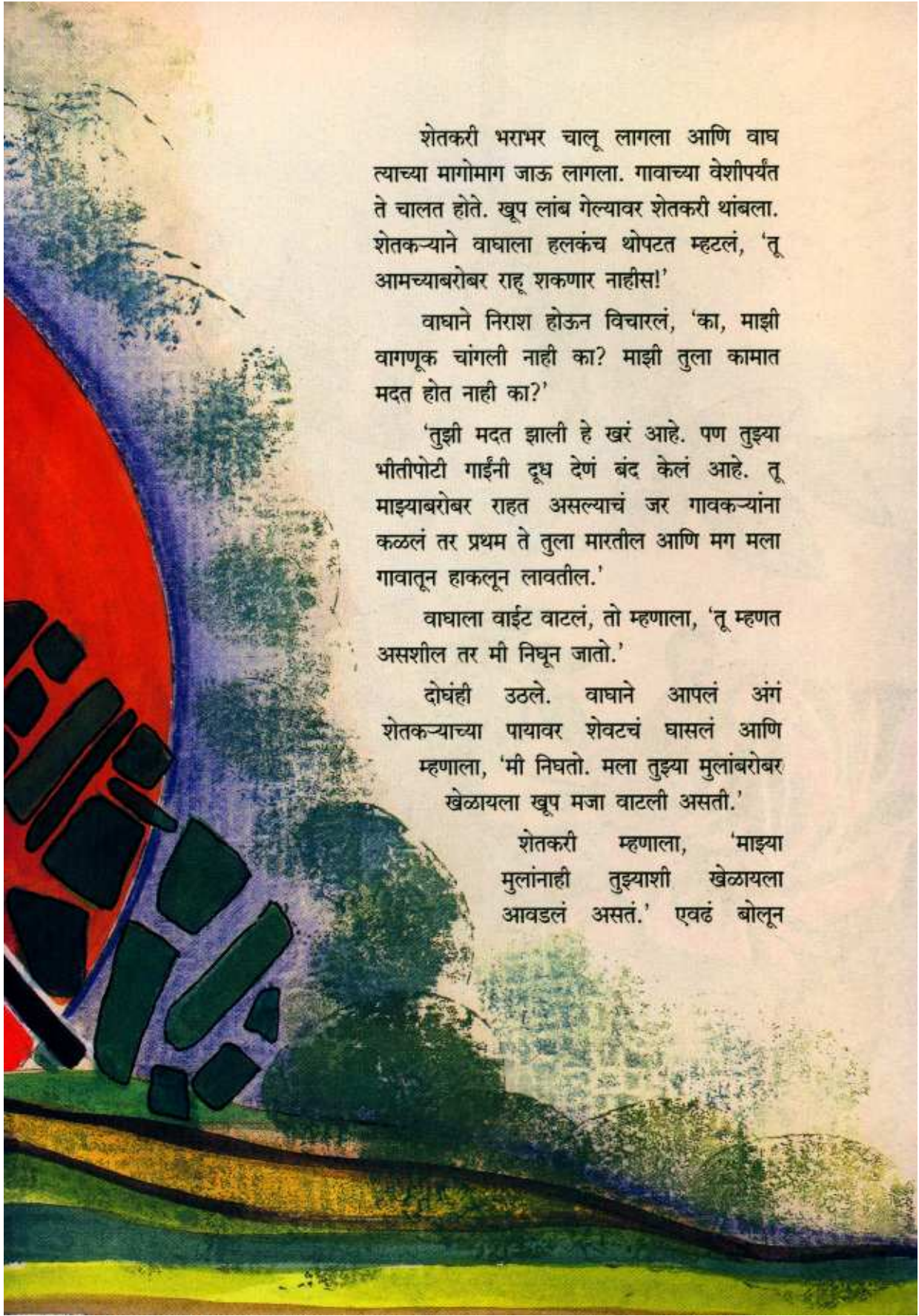
शेतकरीण शेजारी गेली. वाघ दाराजवळ बसून विचार करत होता. शेतकऱ्याने बोलताना त्याचा उल्लेख 'वाघ' असा केल्यानं तो उदास होता. तो मनात म्हणत होता, 'इतका वेळ मी मांजरासारखाच वागलो. त्याच्यासारखं म्याऊ-म्याऊ केलं. मी शेतकऱ्याच्या मुलांना गोंजारूही दिलं. एवढं करूनसुद्धा आपापसात बोलताना ते माझा उल्लेख 'वाघ' असाच करतात.'

तेवढ्यात शेतकरीण घाईघाईनं परत आली. ती म्हणाली, 'कोणाकडेही दूध नाही. सगळे म्हणताहेत, गाई रात्रभर अस्वस्थ होत्या. सकाळी कुठल्याच गाईनं दूध दिलं नाही. असं कसं घडलं याबद्दल सर्वांनाच आश्चर्य वाटतंय.'

वाघ ऐकत होताच. त्याला प्रश्न पडला, 'जर गाई दूध देत नसतील तर मला प्यायला कुठून मिळणार, आणि जर मी दूध पिऊ शकणार नसलो तर मी मांजर कसं होणार.'

इतक्यात शेतकरी तिथे आला. शेतकऱ्याच्या पायावर वाघाने आपलं अंगं घासलं आणि म्याऊ केलं. शेतकरी जरा रागातच होता. तो म्हणाला, 'माझ्या बरोबर चल.'

शेतकरी भराभर चालू लागला आणि वाघ त्याच्या मागोमाग जाऊ लागला. गावाच्या वेशीपर्यंत ते चालत होते. खूप लांब गेल्यावर शेतकरी थांबला. शेतकऱ्याने वाघाला हलकंच थोपटत म्हटलं, 'तू आमच्याबरोबर राहू शकणार नाहीस!'

वाघाने निराश होऊन विचारलं, 'का, माझी वागणूक चांगली नाही का? माझी तुला कामात मदत होत नाही का?'

'तुझी मदत झाली हे खरं आहे. पण तुझ्या भीतीपोटी गाईनी दूध देणं बंद केलं आहे. तू माझ्याबरोबर राहत असल्याचं जर गावकऱ्यांना कळलं तर प्रथम ते तुला मारतील आणि मग मला गावातून हाकलून लावतील.'

वाघाला वाईट वाटलं, तो म्हणाला, 'तू म्हणत असशील तर मी निघून जातो.'

दोघंही उठले. वाघाने आपलं अंगं शेतकऱ्याच्या पायावर शेवटचं घासलं आणि म्हणाला, 'मी निघतो. मला तुझ्या मुलांबरोबर खेळायला खूप मजा वाटली असती.'

शेतकरी म्हणाला, 'माझ्या मुलांनाही तुझ्याशी खेळायला आवडलं असतं.' एवढं बोलून

झाल्यावर शेतकरी गावाकडे निघाला. आता नाइलाजाने वाघही डोंगराच्या दिशेने चालू लागला.

डोंगरावर पोहोचल्यावर वाघ एका झाडाखाली बसला. एव्हाना सूर्य थोडा वर आला होता. वाघाने परिसराचे नीट निरीक्षण केलं. त्याला डोंगरावर येणारा एक रस्ता दिसला. त्याने विचार केला की रस्ता आहे म्हणजे इथून माणसं जात असणार. कदाचित त्यातला एखादा मला मांजर म्हणून पाळू शकेल. रस्त्याशेजारी एका झुडपात वाघ आराम करत बसला.

बराच वेळ झाला, वाघाला झोप यायला लागली. तोच त्याला पावलांचा आवाज ऐकू आला. वाघ मान उंचावून रस्त्याच्या दिशेने पाहू लागला. एक माणूस हातात मोठी काठी घेऊन येत होता. वाघ मनात म्हणाला, 'कदाचित याला माझ्यासारखं मांजर पाळणं आवडेल.'

वाघ उडी मारून रस्त्यावर आला. तो माणूस जवळ आल्यावर वाघ अतिशय सौजन्याने त्याला म्हणाला, 'रामराम.' तो माणूस थांबला व त्याने आपल्या हातातील काठी वाघाला मारण्यासाठी उगारली. वाघ स्मितहास्य करत म्हणाला, 'मी तुला काही त्रास देणार नाही. मला घाबरू नकोस. मी एक मांजर आहे.'

त्यावर तो माणूस आश्चर्याने म्हणाला, 'काय म्हणालास? मांजर! तू तर मोठा वाघ आहेस.'

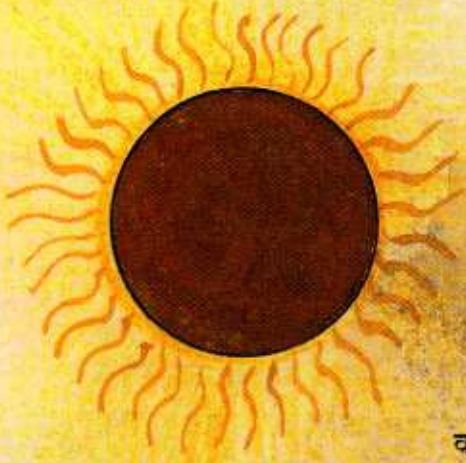
'तुझं बरोबर आहे. मी मोठा वाघ आहे पण मी मांजर व्हायचं ठरवलं आहे. तू मला पाळशील का?' माणसाने उगारलेली काठी अजून तशीच होती. त्याने विचारलं, 'तू माझं मांजर झालास तर मला काय फायदा?'

'काही नाही. तू मला दूध दे, थोडं गोंजार म्हणजे तू सांगितलेली सर्व कामं मी करेन.'

तो माणूस विचार करत होता. त्याने आपली काठी खाली घेत म्हटलं, 'याचा अर्थ मी सांगेन ते काम करायची तुझी तयारी आहे.'

'मला जमण्यासारखं असेल तर मी जरूर करीन.'

मग माणसाने विचारलं, 'तुला माझ्याकडून काय हवं?'

‘मला भूक लागली आहे. तुझ्याकडे थोडं दूध मिळेल का?’

‘नाही.’

‘काही हरकत नाही. दूध नाही तर निदान मला जरा गोंजारशील का?’

माणूस सावधपणे वाघाजवळ आला. वाघाने म्याऊ केलं. माणसाने विचारलं, ‘आता मी सांगेन ते करशील का?’

वाघ म्हणाला, ‘हो.’

‘जमिनीवर झोपून दाखव.’ वाघाने सांगितल्याप्रमाणे केलं. तो माणूस म्हणाला, ‘आता उभा राहा.’ तसा वाघ उभा राहिला आणि त्या हसणाऱ्या माणसाकडे बघू लागला. वाघाच्या पाठीवर हात ठेवत तो माणूस म्हणाला, ‘चल निघू या आपण.’ ते दोघं चालू लागले. वाघाने विचारलं, ‘कुठे चाललो आहोत आपण?’

‘तुला माझं मांजर व्हायचंय ना. तुझ्यासाठी कुठे दूध मिळतंय का ते बघायला आपण चाललो आहोत.’

गाव येईपर्यंत ते चालत राहिले. तो माणूस मध्येच थांबला. त्याने खांद्यावरील पिशवीतून एक साखळी काढली. त्याने वाघाला बसायला सांगितलं. तो बसताच त्याने ती साखळी वाघाच्या मानेभोवती अडकवली. तो साखळी आवळणार तोच वाघ स्वतःची सुटका करून घेत म्हणाला, ‘तुझं हे काय चाललं आहे. मांजराला का कोणी साखळी बांधत?’

‘तू माझं मांजर आहेस, हे तुझ्या-माझ्याशिवाय कुणालाच माहीत नाही. तुला माझ्याबरोबर असं चालताना कुणी बघितलं तर ते तुला जिवंत ठेवणार नाहीत.’

वाघाला हे पटलं. माणसाने मग वाघाच्या गळ्यात साखळी अडकवली. त्यानंतर दोघांनी गावात प्रवेश केला. वाघाने या अगोदर एवढी माणसं बघितली नव्हती. चालत-चालत ते चौकात आले. तो माणूस एका झाडाजवळ गेला आणि

सावलीत उभा राहिला. त्याने वाघाला बसायला सांगितलं. एकेक करून त्यांच्या आजूबाजूला माणसं जमू लागली. वाघाच्या गळ्यातल्या साखळीला झटका देत तो माणूस म्हणाला, 'लोकहो, हा वाघ अगदी मांजरासारखा आहे. मी सांगेन तसं तो करतो. याला शिकवण्यासाठी मी खूप मेहनत घेतली आहे.' वाघाला उद्देशून तो म्हणाला, 'जमिनीवर आडवा हो.' वाघाने लोकांकडे एकदा हसून बघितलं आणि तो जमिनीवर आडवा झाला. लोकांनी टाळ्या वाजवल्या. मग माणसाने वाघाला त्याच्याभोवती एक फेरी मारण्याची आज्ञा केली. वाघाने तसं केलं.

लोकांनी पुन्हा एकदा टाळ्या वाजवल्या. तो माणूस लोकांकडे बघत म्हणाला, 'याला केवळ बोललेलं समजतं असं नाही तर तो स्वतः बोलूही शकतो. मग वाघाने सर्वांकडे बघत 'रामराम' म्हटलं. मग तो माणूस वाघाला म्हणाला, 'आता तुला काय हवं ते सांग.'

‘शक्य असलं तर थोडं दूध हवं आहे.’

लोकांनी एकच गलका केला. त्या माणसाने मग लोकांना विचारलं, ‘या बोलणाऱ्या वाघाकरता कोणी थोडं दूध आणू शकेल का?’

एकजण एका मोठ्या भांड्यात दूध घेऊन आला. त्या माणसाने ते दूध वाघाजवळ ठेवलं. वाघ दूध पिऊ लागला. लोक आश्चर्यचकित होऊन हे दृश्य बघत होते. दूध संपल्यावर वाघाने तोंडावरून जीभ फिरवली. लोकांकडे बघत तो म्हणाला, ‘मी आपला आभारी आहे. मला खूप भूक लागली होती.’

लोकांनी आपल्या खिशातून नाणी बाहेर काढली आणि वाघाच्या दिशेनं भिरकावली. अचानक झालेल्या या प्रकाराने वाघ घाबरला. काही नाणी त्याच्या डोक्याला तर काही डोळ्यांना लागली. वाघाला त्या माणसामागे लपायचं होतं पण तो माणूस वाघाभोवती गोलगोल फेऱ्या मारत होता. नाण्यांचा वर्षाव चालूच होता. हे काय चाललं आहे ते वाघाला कळत नव्हतं. शेवटी वैतागून त्याने मोठी डरकाळी फोडली. हा आवाज ऐकताच लोक पळून गेले. तो माणूसही घाबरला. आपल्याकडील काठीने त्याने वाघाला मारलं. वाघाने त्या माणसाकडून अशा वागणुकीची अपेक्षा केली नव्हती. तो ओरडला, ‘तू मला कशाला मारतोस? माझी काहीच चूक नाहीये. उलट लोकच मला धातूचे तुकडे मारत होते.’

तो माणूस जमिनीवर पडलेली सगळी नाणी जमा करत म्हणाला, ‘काही तरी मूर्खासारखं बोलू नकोस.’ जमा केलेली नाणी दाखवत तो पुढे म्हणाला, ‘तू माझं मांजर आहेस, आणि मी सांगितलेलं सर्व तू ऐकलंच पाहिजे. यापुढे तुझं हेच काम आहे हे लक्षात ठेव.’

वाघ अस्वस्थ झाला. तो म्हणाला, ‘खरं म्हणजे मी वाघ आहे. तू सर्व गोष्टी मला शिकवल्या, तसंच बोलायलाही शिकवलंस हे खोटं आहे. मला स्वतःलाच मांजर व्हायचं असल्याने तू सांगितलेल्या सर्व गोष्टी मी निमूटपणे केल्या.’

तो माणूस लोकांनी दिलेले पैसे मोजत म्हणाला, 'काही असलं तरी या घटकेला तरी तू माझं मांजरच आहेस.'

त्याने वाघाची साखळी एका झाडाला बांधली.

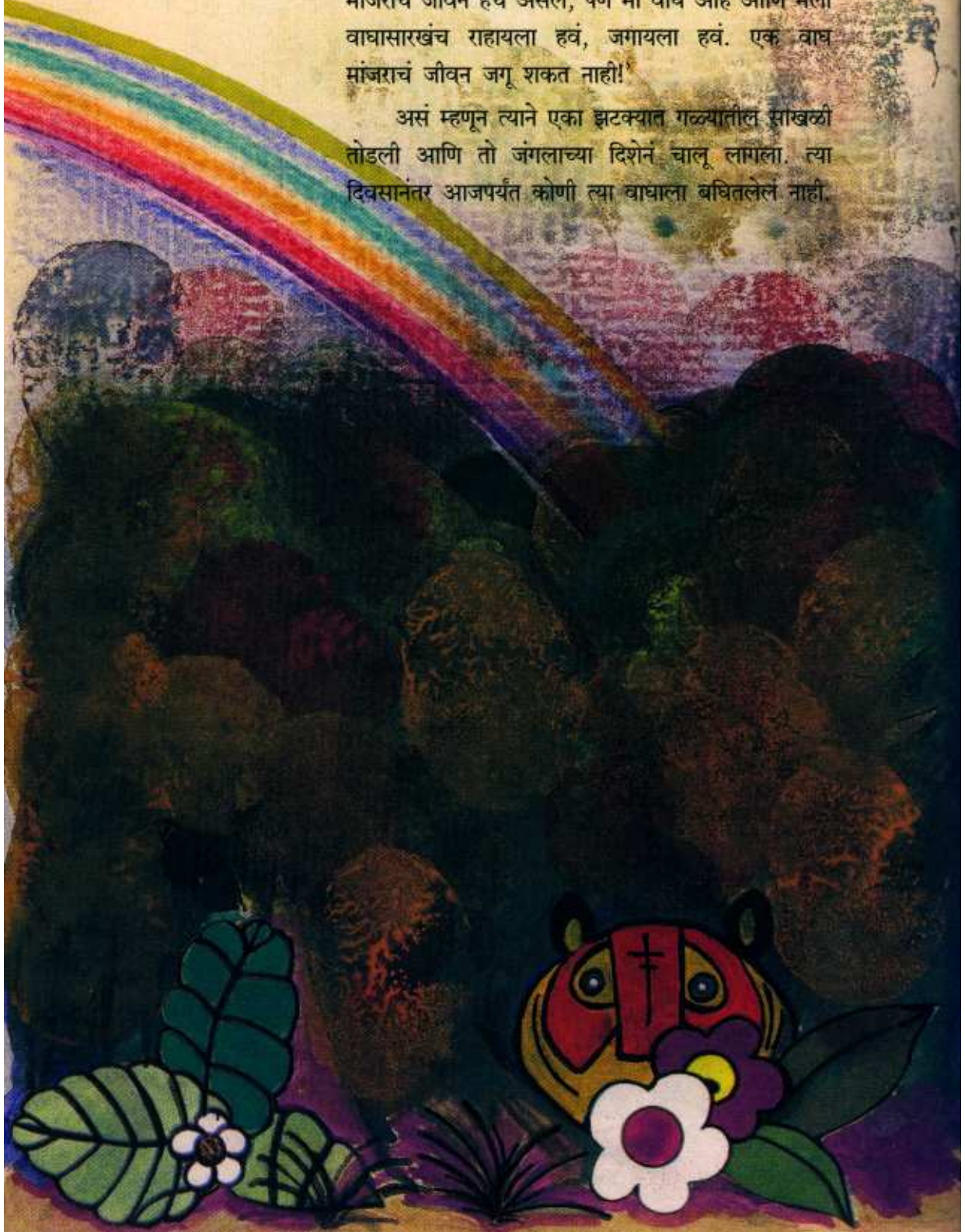
मग वाघाला न थोपटता तो तसाच निघून गेला.

वाघ विचार करू लागला. 'मांजराचं जीवन काय असं असतं? त्यांना माणसांकडून वारंवार मार खावा लागतो? जंगलात भेटलेल्या मांजरानं असं काही सांगितल्याचं त्याला आठवत नव्हतं. मग तो स्वतःशीच म्हणाला, 'कदाचित

मांजरांचं जीवन हेच असेल, पण मी वाघ आहे आणि मला
वाघासारखंच राहायला हवं, जगायला हवं. एक वाघ
मांजरांचं जीवन जगू शकत नाही!

असं म्हणून त्याने एका झटक्यात गळ्यातील साखळी
तोडली आणि तो जंगलाच्या दिशेनं चालू लागला. त्या
दिवसानंतर आजपर्यंत कोणी त्या वाघाला बघितलेलं नाही.

ज्योत्स्ना प्रकाशन

□ 'धवलगिरी'

४३०-३९ शनिवार पेठ

पुणे ४११०३०

□ मुंबई ऑफिस: मोहन बिल्डिंग

१६२-ब ज. शंकरशेठ मार्ग

गिरगाव, मुंबई ४००००४

□ jyotsnaprakashan@vsnl.com

9788179251690>